

Wyrok z dnia 21 października 1998 r.

II UKN 273/98

Ocena, że przedawniło się roszczenie o jednorazowe odszkodowanie z ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) nie jest wystarczająca do oddalenia powództwa opartego na podstawie z art. 445 KC.

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie: SA Beata Gudowska (sprawozdawca), SN Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 października 1998 r. sprawy z powództwa Andrzeja R. przeciwko Przedsiębiorstwu Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich "G." w S. o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 10 lutego 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

W dniu 22 czerwca 1987 r., na statku "L." Przedsiębiorstwa Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich G. w S., Andrzej R. uległ wypadkowi przy pracy, doznając przecięcia ścięgna w prawej dłoni.

Bez żądania świadczeń na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.), w dniu 4 marca 1997 r. zwrócił się przeciwko byłemu pracodawcy z pozwem o zapłatę 20.000 zł tytułem "odszkodowania za utracone zdrowie i cierpienia z tym związane".

Wyrokiem z dnia 22 maja 1997 r. Sąd Wojewódzki w Szczecinie oddalił po-

wództwo, jako obejmujące roszczenie przedawnione, co w apelacji powoda zostało ocenione jako orzeczenie przedwcześnie, wynikające z braku ustalenia, w którym momencie powód powziął wiadomość o szkodzie i jej pełnym rozmiarze uzasadniającym żądanie renty uzupełniającej.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 10 lutego 1998 r., zmienił zaskarżone orzeczenie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.032,80 zł, a w pozostałej części apelację oddalił. W motywach tego wyroku stwierdził, że w świetle przepisu art. 291 § 1 KP w związku z art. 9 - 11 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r., nie doszło do przedawnienia roszczeń powoda z tytułu następstw wypadku z dnia 22 czerwca 1987 r. Powołał przy tym uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 października 1984 r. (III PZP 29/84, OSNCP 1985 z. 2-3, poz. 21) stanowiącą, że bieg przewidzianego w art. 291 § 1 KP terminu przedawnienia roszczenia o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (art. 9-11 ustawy wypadkowej) rozpoczyna się od dnia, w którym pracownik dowiedział się o doznaniu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, albo o jego zwiększeniu o co najmniej 10%. Zgodnie z tym stanowiskiem Sąd Apelacyjny liczył upływ okresu przedawnienia od momentu dowiedzenia się przez powoda o szkodzie, tj. od roku 1997, kiedy powód został skierowany na badania przez biegłych sądowych. Ustalony w ich opinii rozmiar uszczerbku na zdrowiu (8 %) uznał Sąd Apelacyjny za odpowiadający odszkodowaniu w kwocie 2.032,80 zł, toteż taką kwotę zasądził, oddalając apelację (a w konsekwencji część powództwa) w pozostałym zakresie.

W kasacji - opartej na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 445 KC w związku z art. 300 KP) oraz procesowego (art. 5 i 328 KPC) - powód domagał się zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego przez zasądzenie pozostałej, objętej pozwem kwoty zadośćuczynienia (17.967,20 zł) z odsetkami, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu kasacji powód podniósł, że wyrok Sądu Apelacyjnego, uwzględniający apelację co do zasady, w sposób istotny narusza przepisy postępowania, albowiem w jego uzasadnieniu brak jest wyczerpujących ustaleń faktycznych odnośnie do uznania roszczenia powoda tylko do kwoty 2.032,80 zł, jak też brak podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny, choć uznał, iż roszczenie powoda nie jest przedawnione, nie wyjaśnił, na jakiej zasadzie je uwzględnił i nie wskazał, czy stanowi ją art. 9 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wy-

padków przy pracy i chorób zawodowych, czy też - powołany przez powoda - art. 445 KC. Uzasadnienie wyroku ograniczające się tylko do stwierdzenia, że "...rozmiar uszczerbku (8 %) uzasadnia zasądzenie odszkodowania w kwocie..." i oddalenie apelacji w pozostałym zakresie nie odpowiada - w ocenie powoda - wymogom, jakie zgodnie z art. 328 § 2 KPC powinno spełniać uzasadnienie wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Braki w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku należy uznać za usprawiedliwioną podstawę kasacji, albowiem są one tak istotne, że niweczą możliwość stwierdzenia, czy wyrokiem tym została rozstrzygnięta istota sporu. Z pisemnego uzasadnienia wyroku nie wynika, czy Sąd drugiej instancji rozważał odpowiedzialność pracodawcy z tytułu wypadku przy pracy na podstawie przepisów art. 445 KC w związku z art. 300 KP, na której zostało oparte powództwo, czy tylko na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Nie jest też jasne, na jakiej podstawie apelacja (i roszczenie) zostały oddalone w pozostałym zakresie, przekraczającym kwotę zasądzoną. Można tylko domniemywać, że Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Wojewódzkiego co do przedawnienia roszczeń powoda, lecz domniemanie to podważają motywy wyroku, dotyczące biegu przedawnienia, w szczególności jego początku, które są odmienne od poglądu prawnego Sądu pierwszej instancji. Przede wszystkim zaś domniemaniu temu przeczy zasądzenie odszkodowania.

Równie dobrze można także przyjmować, że rozmiar szkody na osobie powoda uzasadniał zasądzenie tylko kwoty objętej punktem I wyroku, ale skoro jest to kwota ustalona w powiązaniu z tabelami obowiązującymi dla ustalenia odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy (rozporządzenie Ministra Pracy Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadków przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych - Dz.U. Nr 36 poz.199), to wyrok Sądu Apelacyjnego w żadnym punkcie nie odnosi się do wywiedzionego w pozwie żądania zadośćuczynienia.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku pomija również, że poszkodowany wskutek wypadku przy pracy w uspołecznionym zakładzie pracy w okresie od dnia 1 stycznia 1968 r. do 31 grudnia 1989 r. (po uchyleniu ograniczenia dochodzenia rosz-

czeń przewidzianego najpierw w art. 22 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy - Dz.U. Nr 3, poz. 8 ze zm., a następnie art. 40 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) może dochodzić odszkodowania na zbiegających się podstawach: na podstawie art. 9 - 11 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz na podstawie przepisów prawa cywilnego, w zakresie szkód nie pokrytych odszkodowaniem z ustawy wypadkowej. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 14 grudnia 1990 r., III PZP 20/90 (OSNCP 1991 z. 7, poz. 79) Sąd Najwyższy wskazał, że z tytułu wypadków, które nastąpiły przed dniem 1 stycznia 1990 r., mogą być dochodzone - jeśli nie są przedawnione - roszczenia wynikające ze zdarzeń prawnych zaistniałych po tym dniu, a więc obejmujących powstanie nowej szkody lub nowej krzywdy w wyniku pogorszenia stanu zdrowia (por. też motywy uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1992 r., III CZP 118/92, Biuletyn Sądu Najwyższego 1992 nr 9, s. 9).

Po zajęciu stanowiska co do tego, że powód dowiedział się o konsekwencjach wypadku po skierowaniu go na badanie przez biegłych oraz że jego roszczenie odszkodowawcze stało się wymagalne dopiero po ustaleniu uszczerbku na zdrowiu, a więc w 1997 r., Sąd Apelacyjny nie mógł ograniczyć się do zasądzenia odszkodowania odpowiedniego do stopnia uszczerbku na zdrowiu, a uchylić od oceny kwestii przedawnienia roszczenia z art. 445 KC w świetle art. 442 § 1 KC. Następnie, zobowiązany był do przeprowadzenia stosownego postępowania dowodowego celem ustalenia wysokości sumy odpowiedniej dla zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, uwzględniającego wszystkie krzywdy fizyczne i psychiczne, również doznany ból, cierpienia oraz obecne kłopoty związane z uzyskaniem pracy.

W tym stanie sprawy Sąd Najwyższy uznał wytknięcie podstaw kasacyjnych za usprawiedliwione, w związku z czym na zasadzie art. 393¹³ § 1 KPC orzekł, jak w sentencji.

=====